

43. møde.

Torsdag den 25. januar kl. 13.

Formanden: Erhvervsudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov for Grønland om salg og servering af stærke drikke. Eksemplarer vil blive omdelt.

Undervisningsudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om gymnasieskoler og studenterkursus. Eksemplarer vil blive omdelt.

I skrivelse af gårs dato meddeler ministeren for forureningsbekæmpelse, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

*Forslag til lov om miljøbeskyttelse,
forslag til lov om ændring af lov om vandforsyning og lov om offentlige veje og
forslag til lov om ændring af vandløbsloven.*

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Ministeren for forureningsbekæmpelse (Kampmann): Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om miljøbeskyttelse, forslag til lov om ændring af lov om vandforsyning og lov om offentlige veje* samt *forslag til lov om ændring af vandløbsloven*.

Når jeg i dag fremsætter disse tre lovforslag, må det ses som et udtryk for regeringens ønske om at gennemføre den miljøreform, som i de senere år har trængt sig mere og mere på. Der er i disse år talt meget om forurening, og der er skrevet meget om forurening. Jeg mener, at tiden nu må være inde til, at folketinget tager stilling til denne grundlæggende reform.

For miljøbeskyttelsesforslagets vedkommende er der tale om genfremsættelse af det lovforslag, som jeg fremsatte her i tinget i slutningen af forrige samling. Det forslag, som nu fremsættes, afviger imidlertid på en række punkter fra det første forslag.

Det må være klart, at en effektiv miljøreform forudsætter en ændring af retsgrundlaget for beskyttelsen mod vandforurening. Den voksende forurening af det ferske og salte overfladevand og af grundvandet udgør en stadig mere alvorlig trussel

mod miljøet og dermed mod livsbetingelserne for alle levende organismer. Der er mange årsager hertil. En af årsagerne til denne voksende forurening er, at vi savner et tilstrækkelig smidigt og effektivt retsgrundlag for indsatsen mod vandforurening.

I det forslag, der fremsattes i foråret, havde der af tidsmæssige grunde ikke været mulighed for at løse denne problematik. Jeg fremhævede dog dengang, at lovforslaget ved genfremsættelsen ville være udvidet med regler om beskyttelse mod vandforurening. Dette løfte er nu opfyldt, idet lovforslaget er udvidet med 2 kapitler, nemlig kapitel 3 om beskyttelse af vandforsyningsinteresser og kapitel 4 om beskyttelse af overfladevand. Reglerne i disse 2 kapitler er i moderniseret og forenklet form overført fra henholdsvis vandforsyningsloven og vandløbsloven. Samtidig foreslås kompetencen på disse områder som hovedregel overført fra landvæsenskommissioner og sundhedskommissioner til de kommunale råd. Fordelene herved er indlysende.

Afgørelser om f. eks. spildevandsrensning forudsætter i det moderne industrisamfund — ligesom andre afgørelser inden for miljøområdet — en afvejelse af meget betydelige samfundsmæssige interesser og har i udpræget grad lokale og regionale konsekvenser. Det mest egnede forum for disse afgørelser vil derfor være de politisk valgte kommunale råd, der herved vil få kompetence i alle forureningssager og derved få mulighed for at løse dem i en helhed. Desuden indebærer overførelsen af reglerne om vandforurening til miljølovforslaget i sig selv en styrkelse, idet dette område da også vil blive omfattet af forslaget's øvrige regler, blandt andet formålsbestemmelserne og bemyndigelsesreglerne.

Udvidelsen af lovforslaget med de to kapitler om vandforurening, som er hovedårsagen til, at paragrafantallet nu er vokset fra 61 til 96, udgør vel nok den mest iøjnefaldende forskel fra den første fremsættelse. Jeg vil dog gerne understrege, at lovforslaget i den nu foreliggende skikkelse også er præget af de meget indgående drøftelser med erhvervsorganisationerne og de kommunale organisationer, som i fortsættelse af forårets forhandlinger har fundet sted i løbet af det sidste halve års tid, og som i øvrigt også har omfattet de to andre lovforslag.

[Ministeren for forureningsbekæmpelse.]

Regeringen har lagt megen vægt på, at der før den endelige stillingtagen i folketinget blev udfoldet store bestræbelser for at tilvejebringe den bredest mulige tilslutning til forslaget om en miljøreform fra de interesserede organisationer. Der er her tale om en klar fortsættelse af den linie, som vi har anlagt i forbindelse med de særskilte lovgivningsinitiativer på miljøområdet, som gennemførtes i forrige samling med tilslutning fra alle partier.

Under forhandlingerne har landbruget været repræsenteret af Landbrugsrådet, De samvirkende danske Landboforeninger og De samvirkende danske Husmandsforeninger, medens industrien har været repræsenteret af Industrirådet. Kommunerne har været repræsenteret af Amtsrådsforeningen i Danmark, Kommunernes Landsforening samt Københavns og Frederiksberg kommuner.

Forhandlingerne har været indgående og langvarige, og jeg vil gerne understrege, at de har været præget af en positiv indstilling til løsningen af de store opgaver, som trænger sig på inden for miljøområdet. Der har været vist god forhandlingsvilje, og jeg finder det rigtigt at fremhæve den betydelige arbejdsindsats, der har været ydet fra organisationernes side, en indsats, som efter min opfattelse på mange punkter har medvirket til at give lovforslagene en bedre udformning.

Jeg er derfor glad for, at jeg i dag kan oplyse, at Industrirådet over for mig har tilkendegivet, at de tre lovforslag på baggrund af forhandlingerne nu indeholder sådanne hovedprincipper og har fået en sådan form, som industrien kan acceptere. Trods de meget indgående og langvarige forhandlinger er det imidlertid ikke lykkedes at opnå en tilsvarende enighed med landbrugsorganisationerne, bl. a. fordi der i lovforslaget ikke er hjemmel til at yde erstatning ved indgreb over for eksisterende virksomheder, der er placeret i overensstemmelse med den gældende planlægning — især i landzonen.

Det er efter min opfattelse af væsentlig betydning for de kommende forhandlinger her i tinget om regeringens forslag til en samlet miljøreform, at der er enighed med de kommunale organisationer om lovfors-

slagernes hovedprincipper, også hvad angår kompetencefordelingen mellem kommuner og amtskommuner. Det har i denne forbindelse været en forudsætning, at embedslægerne, der har indtaget en central placering i sundhedskommissionernes arbejde, også fremtidig vil kunne deltage aktivt i behandlingen af miljøsager, herunder også som sagkyndige deltagere i det kommunale udvalgsarbejde.

I de meget udførlige bemærkninger til miljølovforslaget er der i detaljer redegjort for de afvigelser i forhold til det første forslag, som er et resultat af forhandlingerne. Jeg vil derfor indskrænke mig til kun at omtale et par af de vigtigste spørgsmål.

Et af forhandlingernes hovedemner har været formålsbestemmelserne i kapitel 1. Dette er helt naturligt. Disse bestemmelser fastlægger rammerne for den kommende administration af loven både med hensyn til udnyttelsen af bemyndigelserne og med hensyn til de konkrete afgørelser vedrørende enkelte virksomheder, f. eks. forhåndsgodkendelser efter kapitel 5 og tilladelser til udledning af spildevand efter kapitel 4. Erhvervene har her påpeget, at det ikke af lovtæksten i den oprindelige skikkelse tilstrækkelig tydeligt fremgik, at grundlaget for alle afgørelser af miljømæssige spørgsmål ud fra et realistisk synspunkt må være en samfundsmæssig helhedsvurdering. I overensstemmelse hermed er formålsbestemmelserne ændret på visse punkter, bl. a. er dette synspunkt nu kommet til udtryk gennem den nye regel i § 1, stk. 3.

Erhvervene har i øvrigt i forbindelse med drøftelserne af formålsbestemmelserne anført, at det her burde fastslås, at målsætningen for den samlede fysiske planlægning blandt andet må være at opnå den bedst mulige adskillelse af miljøbelastende aktiviteter og beboelsesområder. Heri kan jeg ikke være uenig. Jeg mener dog, at dette formål snarere bør fastslås i forbindelse med den kommende planlovsreform. En sådan formålsangivelse vil derfor blive optaget i det lovforslag om en lands- og regionplanlægning, som boligministeren snart vil forelægge for folketinget.

I sammenhæng med formålsbestemmelserne har man under forhandlingerne nøje drøftet retsvirkningerne af en forhåndsgodkendelse efter kapitel 5. Erhvervene har her

[Ministeren for forureningsbekæmpelse.]

navnlig fremhævet den fra Sverige kendte „koncessionsordning“ for godkendelsespligtige virksomheder. I betragtning af de ikke ubetydelige forskelle — herunder med hensyn til den administrative struktur — mellem de 2 systemer er en direkte overførelse af de svenske regler om retsvirkningerne af en koncession dog ikke hensigtsmæssig. Der er derfor i stedet opnået enighed om en vis styrkelse af retsvirkningerne af en godkendelse. Som det fremgår af bestemmelsen i § 44, stk. 4, er det nu — også for påbud over for en godkendt virksomhed — gjort til en betingelse, at forureningen går væsentligt ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsen.

Blandt de vigtigste af forhandlingsresultaterne vil jeg også gerne fremhæve forslaget om oprettelse af et centralt miljøankenævn. Reglerne herom findes i lovforslagets kapitel 12, der er nyt. Jeg tilkendegav allerede ved den første fremsættelse, at regeringen havde overvejet spørgsmålet om oprettelse af særlige uafhængige ankeorganer på miljøområdet. Jeg understregede samtidig, at vi foreløbig ikke havde villet stille forslag herom, men at vi ville være villige til at overveje spørgsmålet igen, hvis der var interesse for det. Det skal ikke være nogen hemmelighed, at erhvervene under forhandlingerne allerede fra starten viste betydelig interesse for spørgsmålet om uafhængige ankeorganer. Det blev især med styrke fremhævet, at ministeren efter det første lovforslag både kunne fastsætte generelle regler om forureningsbekæmpelse og samtidig havde den endelige administrative kompetence med hensyn til konkrete afgørelser efter sådanne regler og loven i øvrigt. Erhvervene fandt også, at beskæringen af landvæsensretternes kompetence i høj grad måtte accentuere behovet for særlige uafhængige ankeorganer.

Jeg mener, at det må erkendes, at der er vægtige argumenter, som taler for erhvervenes synspunkter. Et uafhængigt ankenævn kan også ses som en retssikkerhedsgaranti for den enkelte borger over for erhvervene og myndighederne. På den anden side kan man være betænkelig ved, at nævnet bliver et fordyrende led i det nye administrative system. Ved udformningen af reglerne for nævnet har vi her søgt at finde en rimelig balance.

Nævnets kompetenceområde, der også kommer til at omfatte visse afgørelser efter vandforsyningsloven, og som er et resultat af meget indgående forhandlinger, forekommer fornuftigt. Nævnet skal kun behandle større sager, og der er enighed om, at det skal virke som en ekstra garant for borgernes retssikkerhed og ikke må være et forsinkende element i miljøadministrationen. Nævnet skal fungere på den måde, at det i sine afgørelser bygger dels på det sagkyndige materiale, som tidligere er tilvejebragt under sagsbehandlingen, dels på de supplerende oplysninger, som sagens parter bidrager med. Da nævnet således ikke i almindelighed selv skal tilvejebringe yderligere sagkyndigt materiale, vil dets organisation kunne blive forholdsvis enkel og kun omfatte et relativt begrænset antal medarbejdere.

I forbindelse med omtalen af forhandlingerne om miljøreformen vil jeg også gerne komme lidt ind på miljøstyrelsens såkaldte „normforhandlinger“ med erhvervene og organisationerne.

Miljøstyrelsen optog allerede sidste sommer forhandling med Industrirådet og Landbrugsrådet med henblik på tilvejebringelse af udkast til en række af de forskrifter og retningslinier, som forudsættes udstedt i medfør af bemyndigelsesbestemmelserne i miljølovforslaget. Det drejer sig i første række om vejledende bestemmelser om kvalitetskrav til overfladevandet, om luftens indhold af forurenende stoffer og om støjniveau samt vejledende retningslinier for, i hvilket omfang forurenende stoffer vil kunne afledes til undergrunden, overfladevandet eller luften. Disse retningslinier forudsættes anvendt af kommunalbestyrelserne og amtsrådene i forbindelse med planlægningen samt ved behandlingen af sager om forhåndsgodkendelser. Retningslinierne vil endvidere være af væsentlig betydning for industrien ved projektering af anlæg, hvis drift indebærer forureningsfarer.

Med henblik på udarbejdelse af normer på spildevandsområdet er miljøstyrelsen under medvirken af eksperter fra kommunerne og industrien i færd med at tilvejebringe et teknisk grundlag for vurderingen af, hvilke krav der skal stilles til industrispildevand, der afledes til offentlige renseanlæg og direkte til forskellige recipienttyper med hen-

[Ministeren for forureningsbekæmpelse.]

blik på beskyttelse af disse. Man er så langt fremme på dette område, at det tilvejebragte tekniske grundlag i forårets løb vil kunne fremlægges til forhandling med landbrugs- og industriorganisationerne samt de kommunale organisationer. Det nævnte materiale indeholder tillige normer for det rensede spildevand, der afledes fra offentlige renselanlæg til forskellige recipienter.

Med hensyn til normer på luft- og støjområdet er der ligeledes indledt samarbejde med Industrirådet, der aktivt medvirker ved tilvejebringelsen af disse bestemmelser. Der vil i løbet af foråret blive optaget nærmere forhandling med de respektive organisationer om den endelige udformning af normerne.

Jeg vil i denne forbindelse gerne gentage, hvad jeg tidligere har sagt. Forslag om særlig indgribende foranstaltninger vil blive forelagt for folketinget i det enkelte tilfælde i form af lovforslag, uanset om der måtte være hjemmel til at fastsætte reglerne i form af bekendtgørelser med hjemmel i miljøloven. I øvrigt vil folketingets miljøudvalg, som det allerede er sket ved flere lejligheder, naturligvis blive holdt orienteret om mere betydende initiativer, der tages med henblik på udfærdigelse af bekendtgørelser m.v. om emissionsbegrænsning og lignende.

Jeg har tidligere omtalt de nye regler om vandforurening i lovforslagets kapitel 3 og 4. Der er grund til at knytte et par yderligere bemærkninger hertil.

Vi oplever i disse år i kølvandet på kommunalreformen en voksende erkendelse af, at der er behov for nye styringsmidler bl. a. i det indbyrdes forhold mellem de kommunale myndigheder. Erfaringerne viser her, at f. eks. projektgodkendelse som styringsmiddel ofte medfører væsentlige ulemper i form af tendenser til ansvarsforflygtigelse og dobbeltbehandling og dermed et u hensigtsmæssigt ressourceforbrug. Dette problem har under forhandlingerne med de kommunale organisationer navnlig været i fokus i forbindelse med tilrettelæggelsen af den fremtidige kompetencefordeling på spildevandsområdet. Der var fra starten enighed om, at disse problemers regionale karakter gjorde det naturligt at henlægge landvæsensretternes nuværende kompetence på spildevandsområdet til amtsrådet som recipientansvar-

lig myndighed. Fra landsforeningens side blev det dog samtidig kraftigt understreget, at man ikke umiddelbart burde overføre den nuværende ordning, hvorefter landvæsensrettens vigtigste styringsmiddel er den detaljerede projektgodkendelse, f. eks. med hensyn til kommunale spildevandsanlæg. Regeringen har derfor i forståelse med begge de kommunale organisationer valgt at foreslå en ny styringsmæssig ordning på spildevandsområdet. Det foreslås således i kapitel 4, at hovedvægten i styringen fremtidig i højere grad skal lægges på planlægningen, jfr. navnlig lovforslagets § 21 og bemærkningerne hertil.

Jeg er overbevist om, at denne styringsmæssige nyskabelse vil vise sig at stå sin prøve i de kommende år. Jeg tror også, at den linie, der her er anlagt, kan pege fremad mod løsningen af tilsvarende opgaver på andre samfundsområder.

Det er dog selvfølgelig en forudsætning for succes, at der samtidig på en række andre punkter tages skridt til styrkelse af planlægningen som styringsmiddel på de respektive samfundsområder. Jeg vil gerne i denne forbindelse fremhæve ministeriets initiativ vedrørende udarbejdelsen af et 10 års investeringsprogram for kommunal spildevandsrensning. Vi har på baggrund af Forureningsrådets målsætningsrapport opfordret alle landets kommuner til i samarbejde med amtskommunerne at formulere en målsætning for den ønskelige kvalitet af de respektive vandområder. Vi har samtidig udbedt os oplysning om de skønnede økonomiske konsekvenser med hensyn til spildevandsrensning af en sådan vandkvalitetsplanlægning.

Opstillingen af et 10 års investeringsprogram for kommunal spildevandsrensning vil i sig selv være af stor værdi både for den centrale og den regionale styring af dette vigtige miljøområde. Et sådant program vil bl. a. kunne tjene som et incitament for den enkelte kommune til at prioritere spildevandsrensningen tilstrækkelig højt. Det kan dog ikke på forhånd afvises, at yderligere foranstaltninger kan vise sig nødvendige. Jeg overvejer således for tiden, om der ved siden af reglerne i det nye kapitel 4 i miljølovforslaget er behov for en særlig lov om kommunernes pligt til at opføre og drive offentlige rensningsanlæg. Det gælder for

[Ministeren for forureningsbekæmpelse.]

dette som for andre vigtige samfundsområder, at der i høj grad er behov for en prioritering mellem en række udgiftkrævende opgaver. Jeg tror, at en sådan lov vil kunne kunne være af væsentlig betydning for bl. a. prioriteringsspørgsmålet. Jeg går ud fra, at der under arbejdet i folketinget bliver lejlighed til en yderligere uddybning af denne problematik.

Forslaget omfatter nu Københavns og Frederiksberg kommuner. Dette er i overensstemmelse med, hvad der blev tilkendegivet i forbindelse med den første fremsættelse, og svarer til, hvad jeg ved flere lejligheder har givet udtryk for. På miljøområdet må det centrale retsgrundlag være ens for hele landet. I forhold til den nuværende ordning får dette forhold især betydning på spildevandsområdet. I dag reguleres dette område ikke gennem vandløbsloven, men derimod af en særlovgivning fra midten af forrige og begyndelsen af dette århundrede. Efter manges opfattelse må dette tages med i vurderingen af et så aktuelt problem som Øresunds forureningstilstand. Der har da også ved flere lejligheder og senest i forbindelse med gennemførelsen af ændringen af vandløbsloven i 1969 været gjort forsøg på at ændre denne forældede retstilstand. Jeg er derfor glad for, at jeg i dag i forståelse med Københavns kommune kan fremlægge et lovforslag, der indebærer en ophævelse af denne særlovgivning. Københavns kommune har i øvrigt tillige tiltrådt, at vandløbsloven med hensyn til de såkaldte kulturtekniske vandspørgsmål nu ved ændringsforslaget til denne lov også udstrækkes til at gælde for København.

Forhandlingerne om en ny hovedstadsordning er endnu ikke så langt fremme, at lovforslagene om en miljøreform allerede nu har kunnet afstemmes hermed. Der er for mig ingen tvivl om, at en ændring af hovedstadsområdet administrativ struktur vil indebære betydelige organisatoriske, planlægnings- og styringsmæssige fordele også med hensyn til miljøspørgsmålene. Man må i øvrigt være opmærksom på, at ingen af de hidtidige hovedstadsforslag i tilstrækkelig grad har kunnet tage sigte på den samlede miljøbeskyttelse. Man har nemlig måttet basere sig på den gældende lovgivning og dermed i realiteten været afskåret fra at

medinddrage andre områder end spildevandsområdet i overvejelserne.

Der består en snæver sammenhæng mellem miljøreformen og den kommende hovedstadsreform. Regeringen sigter imod, at det lovmæssige grundlag for begge reformer gennemføres i denne samling. Forhandlingerne her i tinget vil dog være afgørende for, om tilpasningen af miljøbeskyttelses- og vandforsyningsproblemerne til hovedstadsreformen skal ske gennem ændringsforslag under folketingsbehandlingen til de lovforslag, jeg i dag fremlægger, eller gennem selvstændige nye lovgivningsinitiativer i næste samling.

Jeg har tidligere et par gange sporadisk berørt de to andre lovforslag, nemlig ændringsforslaget til vandforsyningsloven og ændringsforslaget til vandløbsloven. For begge disse forslag gælder, at de indeholder en række konsekvensændringer som følge af overflyttelsen til miljøbeskyttelsesforslaget af reglerne om beskyttelse mod vandforurening samt som følge af den ønskede beskæring af landvæsensretternes nuværende kompetence på dette område. Ændringsforslaget til vandløbsloven indeholder overvejende bestemmelser af denne karakter. Vandløbsloven vil herefter alene danne grundlag for regulering af de såkaldte kulturtekniske vandløbsspørgsmål såsom vedligeholdelse og regulering af vandløb, tørlægning af søer og lignende. På dette begrænsede område vil landvæsensretterne i det store og hele bevare deres nuværende kompetence indtil videre.

Med hensyn til ændringsforslaget til vandforsyningsloven stiller forholdet sig noget anderledes. Danmark er nok, når vi ser bort fra Grønland, et af de mest råstoffattige lande i verden. På ét område har vi dog i mange år hørt til de mere begunstigede lande. Vi har i hvert fald haft rent og frisk grundvand i rigt mål, hvor andre lande har måttet klare sig med overfladevand — ofte i stærkt forurenede grad. Denne fortrinsstilling har bl. a. præget både vore forbrugsvaner og vores vandforsyningslovgivning. Det er vist stadig sådan, at spørgsmålet om mulighederne for vandindvinding til f. eks. kølebrug i en af vore industrivirksomheder ikke spiller nogen større rolle med hensyn til overvejelserne om virksomhedens geografiske placering. Og de færreste virksom-

[Ministeren for forureningsbekæmpelse.]

hedsledere drømmer vel om i denne forbindelse at planlægge for en mere bekostelig køleproces, for eksempel ved luftindtagning. Vi tillader os også mange steder i landet endnu at opretholde et større antal små og umoderne vandværker med alle de problemer, dette medfører, navnlig på grund af den øgede grundvandsforurening, der stiller stadig større krav til rensningsapparatur og vedligeholdelse m. m. I den gældende vandforsyningslov fra 1969, som i sig selv repræsenterede et betydeligt fremskridt, støder vi nok på enkelte spredte bestemmelser om vandforsyningsplanlægning, men det er karakteristisk, at disse bestemmelser går ud fra, at det er noget, den enkelte kommune kan klare som hovedregel uden koordination på regionalt — for slet ikke at nævne på centralt plan. Hertil kommer, at de koncessionsgivende myndigheder, nemlig landvæsenskommissionerne, efter loven overhovedet ingen indflydelse har på den spredte planlægning, der eventuelt måtte finde sted.

Resultatet ser vi i dag navnlig på Sjælland. Grundvandsressourcerne er ved at være opbrugt. Den ene sø og å efter den anden inddrages til vandforsyningsformål, i øvrigt ofte med store gener til følge for bl. a. befolkningens friluftsliv, og der tales allerede om inden for en kortere årrække at hente vand fra Jylland eller Sverige. Det siger sig selv, at disse problemer må give anledning til bl. a. konflikter mellem kommunerne. Jeg vil tro, at mange her i salen endnu har „søslaget“ om vandindvindingen fra Haraldsted-Gyrstinge søerne i forholdsvis frisk erindring.

Jeg har anset det for rimeligt at benytte lejligheden til at foreslå gennemførelse af nogle væsentlige ændringer af vandforsyningsloven, når denne lov alligevel skal ændres som følge af forslaget om en miljøreform. Ændringsforslaget til vandforsyningsloven må således ses på baggrund af ønsket om at sikre en mere effektiv udnyttelse af vore vandressourcer.

For det første foreslås kompetencefordelin-

gen ændret i overensstemmelse med ordningen efter miljøbeskyttelsesforslaget. Det vil sige, at sundhedskommissionernes og landvæsenskommissionernes nuværende kompetence — bortset fra spørgsmål vedrørende erstatningsfastsættelse — overføres til de kommunale råd, altså til de politisk ansvarlige myndigheder. Amdsrådet vil herefter som hovedregel blive vandfordelingsmyndighed i større vandforsyningssager, når vi ser bort fra sager vedrørende hovedstadsområdet vandforsyning. Efter den gældende vandforsyningslov varetages de sidstnævnte sager i dag af en særlig landvæsenskommission. Efter forslaget skal disse meget komplicerede sager ligesom sager, der medfører konflikter mellem flere amtskommuner, fremtidig afgøres af ministeren.

Jeg har indledningsvis fremhævet, at blandt andet de kommunale organisationer havde tiltrådt lovforslagenes hovedprincipper. Jeg må dog gøre opmærksom på, at Københavns kommune umiddelbart før jul har foreslået, at lovforslagets kompetenceordning vedrørende ekspropriationsspørgsmål ændres. Efter Københavns opfattelse vil det i visse tilfælde være uhensigtsmæssigt, at denne kompetence i alle tilfælde placeres hos den kommune, inden for hvis område en ekspropriation skal finde sted. Dette spørgsmål drøftes i øjeblikket på embedsmandsplan med de kommunale organisationer og Københavns og Frederiksberg kommuner. Når resultatet af drøftelserne foreligger, vil jeg orientere folkettinget herom samt om, hvorvidt jeg i konsekvens heraf vil stille ændringsforslag til lovforslaget.

Også på planlægningsområdet indeholder ændringsforslaget til vandforsyningsloven bestemmelser, der skal sikre mulighed for en intensivisering af dette vigtige styringsmiddel. Disse bestemmelser er bygget over samme model som planlægningsbestemmelserne i miljøbeskyttelsesforslagets kapitel 9, men sigtet er videre. Det er således tanken, at de vandforsyningsplaner, som forudsættes udarbejdet af amtskommunerne og samlet i en landsplan af ministeren, skal have en

[Ministeren for forureningsbekæmpelse.]

mere detaljeret karakter end de tilsvarende foranstaltninger efter miljøbeskyttelsesforslaget. Der vil i planerne blive taget stilling til fordelingen af de eksisterende ressourcer af både grundvand og overfladevand og disses anvendelse til f. eks. henholdsvis drikkevands- eller vandings- og industriformål. Der vil endvidere på baggrund af disse planer blive skabt et bedre grundlag for beslutninger om, i hvilket omfang vandforsyningen i de forskellige egne af landet bør samles på få, men store, normalt offentlige, værker.

Det er selvfølgelig klart, at de ændringer af den gældende vandforsyningslov, som jeg nu foreslår, ikke kan give os mere vand, end vi har fået fra naturens hånd. Men jeg er overbevist om, at de kan medvirke til en mere hensigtsmæssig fordeling og udnyttelse af dette råstof, end vi har set indtil i dag. Og som sagt vil disse forbedringer snart vise sig bydende nødvendige.

Det forslag til en miljøreform, som regeringen i dag fremlægger, vil have indflydelse på de offentlige udgifter både på statsligt og på kommunalt plan. I de senere år har det været et vigtigt krav til nye lovforslag, at disse i bemærkningerne indeholder oplysninger om de forventede økonomiske konsekvenser for det offentlige. I erkendelse af den særlige betydning, som overvejelser af denne art vil få på miljøområdet, besluttede regeringen på et tidligt tidspunkt, at der måtte lægges stor vægt på løsningen af denne opgave. I det sidste halve år har man derfor i samarbejde med de kommunale organisationer og Københavns og Frederiksberg kommuner gennemarbejdet problemerne. Resultatet af denne indsats fremgår af de meget omfattende og detaljerede afsnit om de forventede økonomiske konsekvenser i de almindelige bemærkninger til henholdsvis miljølovforslaget og ændringsforslaget til vandforsyningsloven.

Den undersøgelse og de beregninger, som ministeriet har foretaget i samarbejde med de kommunale organisationer, viser, at gennemførelsen af reformen vil koste staten og kommunen omkring 70 mill. kr. i årlige merudgifter efter en indkøringsperiode på 2-3 år. Heraf vil omkring 50 mill. kr. skulle afholdes af kommunerne og resten af staten. Størrelsen af disse beløb hænger sammen med, at det først er nu, at kommunerne og

staten for alvor skal tage fat på miljøbeskyttelsen. Men naturligvis vil både staten og kommunerne bestræbe sig på at yde indsatsen så rationelt og billigt som muligt.

Ved siden af disse udgifter er der imidlertid også de forøgede investerings- og driftsudgifter for private, for erhvervslivet og for det offentlige til forureningsbekæmpende foranstaltninger. Den opgave, vi her i tinget står over for, vil derfor indebære en omprioritering af samfundets ressourceanvendelse. En sådan omprioritering er væsentlig for, at miljøbeskyttelsen får en tilstrækkelig høj prioritering blandt andre væsentlige samfundsopgaver. Omprioriteringen af de offentlige udgifter er — det kan vi vist lige så godt erkende — en smertefuld politisk proces, men de drøftelser, der allerede har været ført her i tinget om nødvendigheden af en effektiv indsats på miljøbeskyttelsesområdet, giver mig tillid til, at en sådan omprioritering vil kunne gennemføres.

Ved den første fremsættelse af miljøbeskyttelsesforslaget i maj sidste år fremhævede jeg, at forureningsproblemerne har en karakter, der gør, at en meget hurtig indsats er påkrævet. Måske får disse problemer først for alvor betydning for menneskets eksistensgrundlag om en generation eller to. Det er dog givet, at der, hvis vi ikke allerede nu griber kraftigt ind, kan opstå tilstande, som ingen nok så udviklet teknologi og ingen nok så stor økonomisk indsats vil være i stand til at oprette. De af dette tings medlemmer, som på miljøkonferencen i Stockholm eller via tv-udsendelser har stiftet bekendtskab med japanske forureningsofre, vil formentlig medgive mig, at selv en svag risiko for tilsvarende forhold her i landet må imødegås med alle til rådighed stående midler. Vi er selvfølgelig alle klar over, at selv et så omfattende lovgivningsinitiativ som dette forslag til en miljøreform ikke i sig selv fjerner risikoen. Dets vedtagelse vil imidlertid give os bedre instrumenter for indsatsen og vil dermed kunne bringe os et langt skridt i den rigtige retning. De lovforslag, jeg i dag fremsætter, må også ses i sammenhæng med de lovgivningsinitiativer, der blev gennemført på miljøområdet i forrige samling. Jeg håber endvidere allerede i denne samling at kunne fremsætte et lovforslag om begrænsning af blyindhold i benzin. Jeg vil også pege på det

[Ministeren for ferureningsbekæmpelse.]

levnedsmiddelforslag, jeg fremsatte i forrige måned. Samfundets ansvar over for forbrugerne og dets ansvar over for miljøet er to sider af samme sag, og bestræbelserne på begge områder må gå hånd i hånd.

Jeg vil til slut fremhæve, at jeg tidligere har gjort mig til talsmand for, at vi ikke på miljøbeskyttelsesområdet burde vente til den 11. time. Jeg tog ikke dengang stilling til, om den 11. time var kommet. Det vil jeg heller ikke gøre i dag — blot fastslå, at den i hvert fald er rykket nærmere.

Med disse betragtninger, og idet jeg i øvrigt henviser til de til lovforslagene knyttede udførlige bemærkninger, skal jeg anbefale de nu fremsatte lovforslag til en hurtig og velvillig behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om folkepension. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.).

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 135) findes i tidenden sp. 2731).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 126 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om invalidepension m. v. (Forhøjelse af ydelser).

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 136) findes i tidenden sp. 2731).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 130 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om mønstring af søfarende m. v.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 91) findes i tidenden sp. 2732).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 133 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om diger til beskyttelse mod oversvømmelser fra havet.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 97) findes i tidenden sp. 2733).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 132 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.